

Täysistunto

Torstai 31.5.2018 klo 16.00—19.40

2.1. Suullinen kysymys sote-uudistuksesta (Antti Lindtman sd)

Suullinen kysymys SKT 81/2018 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Paula Risikko: Mennään ryhmien järjestyksessä. Sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä, edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.00 **Antti Lindtman sd:** Arvoisa puhemies! Viime viikolla valtiovarainministeri Petteri Orpo vakuutti täällä eduskunnassa valtiosalissa, että valtiovarainministeriön säästölaskelmat sote-uudistuksesta pitävät kutinsa ja luvatut säästöt toteutuvat. Muutamaa päivää myöhemmin ääni kellossa oli muuttunut täysin, viime lauantaina ministeri Orpo kertoi Ylen Ykkösaamussa, että kokoomuksen eduskuntaryhmällä ei ole syytä tukea sote-uudistusta, jos kokoomuksen sille asettamat tavoitteet eivät toteudu.

Siis ensin vakuutettiin, että sote-uudistus tulee ja tavoitteet toteutuvat, ja pari päivää myöhemmin kerrottiin, että eduskuntaryhmä tulee arvioimaan tätä, että toteutuuko. [Eero Lehti: Totta kai!] Keskusta ja siniset, muut hallituspuolueet, ovat vakuuttaneet seisovansa hankkeen takana. Näyttää siltä, että hallituspuolueet eivät ole tässä samassa rintamassa. Ministeri Orpo, voitteko kertoa, mistä tässä on kyse? Onko kyse siitä, että koska lupaamane säästöt eivät toteudu, olette valmiit kaatamaan tämän uudistuksen?

16.02 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvä, että kysytte, jos on näin suuri epäselvyys. [Naurua]

Totesin ensinnäkin sen, että tälle uudistukselle on asetettu tietyt isot tavoitteet, sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistaminen ja muun muassa sujuva hoitoonpääsy ja hyvät hoitoketjut mutta myös 3 miljardin kustannusten nousun hillitsemistavoite, joka on aivan oleellinen. Nämä ovat ne nurkkapultit, jotka tähän on yhdessä laitettu. Ja uskon, että kaikki hallituspuolueet — ja tiedän — ovat samaa mieltä, että näiden peruseriaatteiden pitää toteutua. Jos esimerkiksi eduskuntakäsittelyn aikana vaikka tehtäisiin muutoksia, jotka kyseenalaistaisivat sen, että tämä 3 miljardin tärkeä tehokkuusloikka pystytään tekemään, niin silloin tältä häviää perusteet. [Timo Harakan välihuuto]

Sen verran tässä uskallan sanoa, että me olemme täysin yksituumaisia ja yksimielisiä siitä, että hallituksen eduskunnalle antama esitys kannattaa viedä läpi ja se toteuttaa nämä, sekä toiminnalliset tavoitteet [Puhemies: Aika!] että taloudelliset tavoitteet.

Puhemies Paula Risikko: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat nyt esittää tästä aiheesta lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2018 vp

16.03 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ei tuo vastaus nyt paljon selventänyt asiaa. Kyllähän tässä selvästi on muustakin kyse kuin sävyeroista, ja sokea Reettakin sen näkee. Puheet muuttuivat muutamassa päivässä viime viikolla. Ja vielä maaliskuussa te vakuutitte, että haluatte tehdä täysin selväksi, että kokoomus on sitoutunut tähän uudistukseen, eikä siinä ollut mitään reunaehtoja tai nurkkapultteja.

Te sanotte, että te arvioitte, toteutuvatko teidän asettamanne tavoitteet. Ja pääministeri Sipilä on todennut moneen kertaan — viimeksi sunnuntaina — että esimerkiksi perustuslakivaliokunnan muutokset tehdään: ”Sitten tehdään vastaavat justeraukset lakiin.” [Ben Zyskiewicz: Totta kai!] Arvoisa valtiovarainministeri, oletteko tässä samaa mieltä pääministerin kanssa, että perustuslakivaliokunnan vaatimat muutokset tehdään, justeraukset tehdään? Oletteko tässä samaa meiltä pääministerin kanssa? [Timo Heinonen: Nehän on pakko tehdä!]

16.04 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): En tiedä, mitä muitakaan vaihtoehtoja on. [Sari Sarkomaa: Normaali lainsäädäntömenettely, edustaja Lindtman!] Jos perustuslakivaliokunta edellyttää muutosten tekemistä, niin silloin ne tehdään. Silloinhan ne tehdään. Mutta eihän perustuslakivaliokunnassa kirjoiteta lakipykälää vaan kuvataan se perustuslaillinen raami, mihin lakiesityksen pitää mennä. Se vaatii silloin hallitukselta vastineen, sosiaali- ja terveysvaliokunnalle ainakin, ja sen jälkeen valiokuntatyössä tehdään muutoksia. Mutta kaikkien näiden muutosten keskellä pitää huolehtia siitä, että tämä laki toteuttaa ne alkuperäiset tavoitteensa kansalaisten hyvistä sosiaali- ja terveyspalveluista ja taloudellisesta kestävydestä. [Susanna Huovinen: Niin, kun ei toteuta!] Ei tässä ole mielestäni mitään kummallista.

16.05 **Eero Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Orpo, kun te sanoitte, että nämä taloudelliset tavoitteet tulevat toteutumaan tässä uudistuksessa: sitähän me kaikki toivomme, että nämä säästöt löytyisivät.

Eduskunnan tarkastusvaliokunta sai tänään valmiiksi oman lausuntonsa asiasta. [Välihuutoja kokoomuksen ryhmästä] Se kuunteli asiantuntijoita hyvin laveasti sekä valtionhallinnosta että myös yksityisiä toimijoita, terveyspalveluiden tuottajia. Niin, se on muuten yksimielinen, se on siis kaikkien valiokunnan jäsenten ja puolueiden hyväksymä, ja siinä kyllä tuodaan ilmi erittäin suuri huoli siitä, että nämä taloudelliset tavoitteet eivät tässä ole toteutumassa. Asiantuntijat kertovat, että tällä mallilla on käymässä niin, että kustannukset ovat pikemminkin kasvamassa kuin vähenemässä, [Kokoomuksen ryhmästä: Nehän kasvaa joka tapauksessa!] ja se perustuu siihen, että tulee uusia palveluja, palveluiden kysyntä kasvaa. Muun muassa Hämeenlinnassa, joka on kokeillut, on 14 prosentin kustannusten kasvu tämän kaiken tuloksena.

Nyt kysyn teiltä, ministeri Orpo, että jos tämä talousraami ei ole toimiva, niin oletteko valmis, että se uudistetaan olennaisesti siitä, mikä on hallituksen nyt esittämä.

16.06 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Ensinnäkin tämä talousraami ja budjettimenettely: sehän on tässä aivan oleellinen osa, joka viime kädessä ohjaa siihen suuntaan, että saadaan nämä menot pidettyä kurissa kymmenenkin vuoden ajankänteellä. Mutta tosiasia on se, että kuitenkin toimeenpanolla on aivan valtava merkitys siihen, miten näissä taloudellisissa tavoitteissa päästään maaliin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2018 vp

Meillä on nyt jo erittäin hyviä kokemuksia, viestejä maakunnista, joissa toimeenpano tehdään, että kun tulee vahvemmat järjestäjät ja kun tämä systeeminen muutos ajetaan sisälle, jossa pakotetaan maakunnissa vahvat järjestäjät ottamaan huomioon teknologiakehitys, sen mukanaan tuomat mahdollisuudet, rakentamaan näitä toimivia hoitoketjuja ja ajattelemaan kokonaan uudella tavalla tätä — 200 järjestäjän sijaan 18 järjestäjään — niin kyllä se potentiaali siellä vaan on, mutta viime kädessä se ratkeaa toimeenpanossa. Kukaan meistä ei voi vielä varmuudella sanoa, mikä on euromäärä 10 vuoden päästä, mutta tämä esitys [Puhemies: Aika!] antaa sille raamin. [Timo Harakan välihuuto]

16.07 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perustuslain 3 §:ssä määritellään vallan kolmijako. Siinä varmistetaan, että valtioneuvosto huolehtii hallitusvallasta ja eduskunta itsenäisesti lakien säätämisestä. On siis erittäin vakava asia, kun tämä vastuunjako vaarantuu kuten viime viikolla.

Perustuslakivaliokunnan keskeneräinen lausuntoluonnos tuli sellaisenaan hallituksen käyttöön heti tiistaina 22. päivä toukokuuta, ja kaksi päivää myöhemmin luonnos toimitettiin myös Ilta-Sanomille. On vakavaa, että hallitus hankki käyttöönsä lausuntoluonnoksen voidakseen suunnitella, millä tavalla vaikuttaisi niin, että lakiesitykset saadaan läpi. [Eduskunnasta: Ohoh!] Ja jos on edes epäily siitä, että hallitus käyttää julkisuutta valiokunnan häiritsemiseen, tarvitaan tapahtumasta huolellinen selvitys. Kysyn siis ministeri Orpolta — nimenomaan ministeri Orpolta — onko teillä ollut tämä keskeneräinen luonnos käytössänne.

Puhemies Paula Risikko: Pääministeri vastaa.

16.08 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuo vuotoasia on äärimmäisen vakava asia, kun mekin vastaamme täällä kyselytunnilla kysymyksiin vuodetuista luonnoksista, joita meillä itsellämme ei ole. Minulla ei ole tuota luonnosta käytössäni, en ole sanaakaan sellaisesta voinut lukea, ja ministeri Orpo tuossa vieressä kuiskaa, että ei hänelläkään ole sellaista käytettävissä. Tämä on erittäin vakava syytös, minkä edustaja esittää sieltä penkistä. [Eduskunnasta: Törkeä, törkeä!]

Me kunnioitamme ehdottomasti sitä, että perustuslakivaliokunnalla on täysin riippumaton, ilman minkäänlaista hallituksen ohjausta tapahtuva hallituksen esityksen perustuslainen arviointi, ja voin vakuuttaa, että minkäänlaista poliittista ohjausta emme ole antaneet. Tämän varmasti valiokunnan jäsenet voivat todistaa. [Timo Harakka: Mitä sanoo edustaja Torvinen?]

Kysymyksen käsittely päättyi.